ZAVOD IZRIIS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancira Ministrstvo za zdravje.

E-NOVICE ZAVODA IZRIIS | PROGRAM »IZBERI ZDRAVO ŽIVLJENJE!«

Oktober 2026

Aktualno in strokovno ozadje · preventiva in zdravje · št. 10/2026

V TEJ ŠTEVILKI

01 Evalvacija nacionalne strategije Hrvaška

02 Digitalne navade Madžarska · strokovni vir

03 10. oktober – duševno zdravje Svet

04 Digitalna varnost otrok EU · strokovni vir

05 VIGO4AI delavnice IZRIIS

06 Alkohol in stres Slovenija

10. oktober je svetovni dan duševnega zdravja. Foto: Iumoplank / Wikimedia Commons (CC0)

Aktualno

01 | HRVAŠKA

Evalvacija nacionalne strategije

Na Hrvaškem so 30. septembra predstavili vmesno evalvacijo nacionalne strategije na področju zasvojenosti do 2030, izvedeno s pomočjo nizozemskega inštituta Trimbos; o tem poroča HZJZ.

Vir: Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ): Predstavljeni rezultati srednjoročne evaluacije Nacionalne strategije djelovanja na području ovisnosti do 2030. godine.

---

02 | MADŽARSKA · STROKOVNI VIR

Digitalne navade

NMHH je vir raziskav medijske pismenosti in digitalnih navad otrok. Pri pouku je smiselno obravnavati zasebnost in spletna tveganja.

Vira: NMHH – madžarski regulator medijev in komunikacij: Magic Valley (Bűvösvölgy) – središča za medijsko pismenost; NMHH: NMHH research: Hungarian children start to use internet younger and younger, 10. 11. 2021.

Foto: Family First / StockSnap (CC0)

---

03 | SVET

10. oktober – duševno zdravje

10. oktobra obeležujemo svetovni dan duševnega zdravja. Dan je priložnost za krepitev podpornih odnosov in dostopa do strokovne pomoči.

Vir: Svetovna zdravstvena organizacija (WHO): World Mental Health Day 2026, 10. 10. 2026.

---

04 | EU · STROKOVNI VIR

Digitalna varnost otrok

Better Internet for Kids povezuje evropska gradiva o varnosti na spletu in digitalnem državljanstvu.

Vir: Evropska komisija – Better Internet for Kids: Portal Better Internet for Kids.

---

05 | IZRIIS

VIGO4AI delavnice

V Ljubljani so 28. in 29. oktobra v okviru projekta VIGO4AI (Erasmus+) potekale delavnice »Prvi koraki z umetno inteligenco« za slepe in slabovidne. Zavod IZRIIS jih je izvedel v sodelovanju s Simbiozo.

Vir: Zavod IZRIIS: AI for greater self-determination (predstavitev projekta VIGO4AI), 22. 8. 2026.

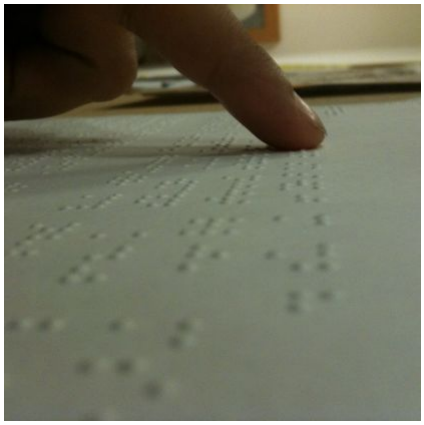

Foto: Eddau / Wikimedia Commons (CC0)

Sofinancira Evropska unija (Erasmus+). Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva. Partnerji: Hilfsgemeinschaft der Blinden und Sehschwachen Österreichs (koordinator), VIDEBIS, Berufsförderungswerk Düren, Istituto Regionale Rittmeyer per i Ciechi, COORDINA in Zavod IZRIIS.

06 | SLOVENIJA

Alkohol in stres

Alkohol ni dolgoročna strategija obvladovanja stresa; pomembni so spanje, gibanje in podporni odnosi.

Vira: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ): SOPA v akciji 40 dni brez alkohola: Alkohol ni rešitev, 17. 2. 2021; Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ): Alkohol in spanje, 4. 6. 2025.

Foto: Healthy Living / StockSnap (CC0)

Strokovna gradiva

Stalne vsebine: referenčni viri za preventivno delo (ne nove mesečne objave).

07 **Zdravje mladih** SLOVENIJA

NIJZ v Sloveniji izvaja mednarodno raziskavo HBSC o z zdravjem povezanih vedenjih mladostnikov; zadnje poročilo zajema podatke za leto 2022. Pri preventivi je pomembno upoštevati starost, okolje in potrebe mladih.

Vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ): Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji (Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2022), 2023.

08 **Kakovost preventive** SLOVENIJA

Inštitut Utrip ponuja strokovne vire za načrtovanje preventivnih programov, med drugim slovensko izdajo evropskih standardov kakovosti v preventivi. Pri izbiri programa preverimo cilje, usposobljenost izvajalcev in evalvacijo.

Vir: Inštitut Utrip: Evropski standardi kakovosti na področju preventive: hitri vodnik.

09 **Zdrava pljuča** SLOVENIJA

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije predstavlja rehabilitacijsko vadbo; obremenitve naj bodo individualno prilagojene.

Vir: Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije: Pridružite se rehabilitacijski vadbi.

10 **Okolja brez dima** EVROPA

Priporočilo Sveta EU iz decembra 2024 spodbuja zaščito pred tobačnim dimom in aerosoli tudi zunaj zaprtih prostorov. Gre za priporočilo, ne neposredno prepoved.

Vir: Svet Evropske unije: Priporočilo Sveta o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02, 12. 12. 2024.

11 **Standardi preventive** SVET

WHO in UNODC v mednarodnih standardih preventive uporabe drog izpostavljata strukturirane in razvojno prilagojene programe ter sodelovanje družin in šol.

Vir: Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) in Urad ZN za droge in kriminal (UNODC): International Standards for Drug Use Prevention, Second Edition, 2018, 7. 12. 2018.

12 **Dostopnost in varnost** DIGITALNO ZDRAVJE

Vodnik WHO za telemedicino iz leta 2022 obravnava načrtovanje, izvedbo in vzdrževanje storitev. Dostopnost in varstvo podatkov sta pomembna pri izbiri orodij.

Vir: Svetovna zdravstvena organizacija (WHO): Consolidated telemedicine implementation guide, 9. 11. 2022.

Viri

Stanje povezav: 27. 11. 2026. Številke ustrezajo zaporednim številkam prispevkov.

01 Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ). *Predstavljeni rezultati srednjoročne evaluacije Nacionalne strategije djelovanja na području ovisnosti do 2030. godine*. https://www.hzjz.hr/sluzba-za-ovisnosti/predstavljeni-rezultati-srednjorocne-evaluacije-nacionalne-strategije-djelovanja-na-podrucju-ovisnosti-do-2030-godine/

02 NMHH – madžarski regulator medijev in komunikacij. *Magic Valley (Bűvösvölgy) – središča za medijsko pismenost*. https://english.nmhh.hu/child-protection/magic-valley

NMHH. *NMHH research: Hungarian children start to use internet younger and younger*. 10. 11. 2021. https://english.nmhh.hu/article/224644/NMHH_research_Hungarian_children_start_to_use_internet_younger_and_younger_but_third_of_parents_see_no_need_to_enhance_digital_literacy

03 Svetovna zdravstvena organizacija (WHO). *World Mental Health Day 2026*. 10. 10. 2026. https://www.who.int/campaigns/world-mental-health-day/2026

04 Evropska komisija – Better Internet for Kids. *Portal Better Internet for Kids*. https://better-internet-for-kids.europa.eu/en

05 Zavod IZRIIS. *AI for greater self-determination (predstavitev projekta VIGO4AI)*. 22. 8. 2026. O oktobrskih delavnicah poroča Zavod IZRIIS kot izvajalec (projektna dokumentacija). https://izriis.org/2026/08/22/ai-for-greater-self-determination/

06 Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *SOPA v akciji 40 dni brez alkohola: Alkohol ni rešitev*. 17. 2. 2021. https://nijz.si/zivljenjski-slog/alkohol/sopa-v-akciji-40-dni-brez-alkohola-alkohol-ni-resitev/

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *Alkohol in spanje*. 4. 6. 2025. https://nijz.si/zivljenjski-slog/spanje/alkohol-in-spanje/

07 Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji (Izsledki mednarodne raziskave HBSC, 2022)*. 2023. https://nijz.si/publikacije/z-zdravjem-povezana-vedenja-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-izsledki-mednarodne-raziskave-hbsc-2022/

08 Inštitut Utrip. *Evropski standardi kakovosti na področju preventive: hitri vodnik*. https://www.institut-utrip.si/evropski-standardi-kakovosti-na-podrocju-preventive-hitri-vodnik/

09 Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije. *Pridružite se rehabilitacijski vadbi*. https://www.dpbs.si/sl/zivimo-zdravo/telesna-aktivnost/pridruzite-se-rehabilitacijski-vadbi/

10 Svet Evropske unije. *Priporočilo Sveta o okolju brez tobačnega dima in aerosolov, ki nadomešča Priporočilo Sveta 2009/C 296/02*. 12. 12. 2024. https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/7425/oj

11 Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) in Urad ZN za droge in kriminal (UNODC). *International Standards for Drug Use Prevention, Second Edition, 2018*. 7. 12. 2018. https://www.who.int/publications/i/item/international-standards-for-drug-use-prevention-second-edition-2018

12 Svetovna zdravstvena organizacija (WHO). *Consolidated telemedicine implementation guide*. 9. 11. 2022. https://www.who.int/publications/i/item/9789240059184

Fotografije: naslovna: lumoplank, CC0, Wikimedia Commons; 02: Family First / StockSnap, CC0; 05: Eddau, CC0, Wikimedia Commons; 06: Healthy Living / StockSnap, CC0.

ZAVOD IZRIIS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancira Ministrstvo za zdravje.

E-novice izdaja Zavod IZRIIS – Informacijski raziskovalni inštitut za izobraževanje in svetovanje v okviru programa »Izberi zdravo življenje!«. Prispevki povzemajo javno dostopne vire; za vsebino izvirnih strani odgovarjajo njihovi izdajatelji.

www.izriis.org · Izberi zdravo življenje! · © 2026 Zavod IZRIIS